

انتخابات و بار سنگین امانت

در کلام الله مجید، احادیث و سایر آموزه‌های دینی ما برای «امانت» و «امانت‌داری» جایگاه رفیعی در نظر گرفته شده است.

در کلام الله مجید، احادیث و سایر آموزه‌های دینی ما برای «امانت» و «امانت‌داری» جایگاه رفیعی در نظر گرفته شده است. یکی از مهم‌ترین عرصه‌های امانت در جامعه امروز، عرصه انتخابات است. در اینجا هم خود موضوع امانت مهم است، هم امانت‌دهنده و هم امانت‌گیرنده.

به گزارش ایسنا، علی متقیان - مدیرعامل ایسنا - در ادامه یادداشت خود نوشت: خداوند متعال در قرآن کریم صراحتاً تکلیف امانت‌دهنده را مشخص فرموده و دستور مستقیم داده است که تفسیربردار نیست: «إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا». این امر صریح الهی است که امانت را باید به اهلیش سپرد. وقتی امر الهی شناختن «اهل» است، پس شناختن امانت‌گیرنده جزء وظایف اصلی امانت‌دهنده است.

انسان عاقل، پول و اجناس قیمتی خود را که به زحمت بدست آورده، به هر فرد و موسسه و تشکیلات ناشناخته‌ای به امانت نمی‌سپارد و حتماً برای انتخاب امانت‌گیرنده تحقیق می‌کند و بررسی‌های لازم را انجام می‌دهد. اگر در سوابق او خلافت امانت و بدعهدی و اعمال خلاف دیده باشد یا در بررسی و تحقیق به چنین توصیفی برسد، هیچگاه امانتش را به او واگذار نخواهد کرد.

گاهی امانت شخصی است و انسان در برابر مال خودش مسئولیت دارد و گاهی عمومی است و انسان در برابر جامعه مسئولیت دارد. انتخابات، عرصه ایفای وظیفه عمومی است و یکایک افراد جامعه وظیفه دارند امانت را به اهلیش بسپارند.

در قانون اساسی جمهوری اسلامی برای تشخیص امانت‌گیرنده، شرایطی در نظر گرفته شده و تشخیص شخص امانت‌گیرنده قبل از اینکه مردم انتخاب کنند به هیاتی واگذار شده به نام شورای نگهبان. این بزرگان که ترکیبی از فقها و حقوقدانان هستند وظیفه بزرگی را به عهده گرفته‌اند که آثار آن در زندگی فرد فرد جامعه و در عرصه دین و دنیای مردم دیده می‌شود. به صورتی که این تشکیلات با معرفی افرادی در برابر جامعه ۸۰ میلیون نفری ایران امروز متعهد می‌شوند که ما این افراد را اهل امانت تشخیص داده ایم و شما صرفاً می‌توانید امانت خود را به این افراد بسپارید. این تشخیص مسئولیت‌آور، کار را بر افراد جامعه‌ای که در نظر دارند امانت خود را به دست اهلیش بسپارند آسان کرده و مردم براساس مقررات و قانون اطمینان پیدا می‌کنند که امانت خویش را می‌توانند به یکی از این افراد واگذار کنند.

اما هنگام ثبت نام داوطلبان کاندیداتوری انتخابات، تعداد زیادی از واجدان شرایط خود را اهل و امین می‌پندارند و به نوعی خودشان تشخیص می‌دهند که امانت دارند. در قوانین ما برای این تشخیص اولیه، شرایط سختی گذاشته نشده و شاید قانون‌گذار براساس اصل قرآنی «الانسان علی نفسه بصیر» به هر فردی که خود تشخیص می‌دهد صلاحیت برداشتن این بار امانت را دارد، اجازه داده که خود را عرضه کند و وارد کارزار انتخاباتی شود. منتها خودامین‌پنداری شخص - که بعضاً تعداد زیادی از همفکرانش نیز او را پشتیبانی می‌کنند - کافی نیست و به او گفته می‌شود که شما حق داری ثبت نام کنی و برای ثبت نام خود دلایل کافی و قانع‌کننده داشته باشی اما باید اهلیت و استعداد امانت‌پذیری‌ات در معرض تایید رسمی شورایی قرار گیرد که وظیفه اش پاسداری از شرع و قانون اساسی است؛ قانونی که به عنوان امانت مردم در دو همه‌پرسی تایید شده و پاسداری و حفظ آن به شورای نگهبان سپرده شده است. این شورا در واقع به عنوان حافظ امانت مردم به بررسی افرادی می‌پردازد که خود را امانت‌دار می‌دانند.

قانون برای این بررسی ۱۰ روز فرصت گذاشته و معمولاً در پایان فرصت به مردم اعلام می‌شود که از نظر ما این تعداد از افراد، امانت‌داران خوبی هستند و شما امانت خود را به این افراد واگذار کنید. در واقع امانت‌داری این افراد مورد تایید ۶ فقیه دین شناس و مجتهدانی که تفقه آنان در دین ثابت شده و در حد اجتهاد، فقه می‌دانند و نیز عدالتشان شرط اصلی قبول مسئولیت است و همچنین ۶ حقوقدان مسلط به قوانین قرار می‌گیرد و در اینجا می‌توان چنین افرادی را «امین» دانست؛ کسی که از نظر آن ۱۲ نفر، شایستگی آن را دارد که بار امانت ملت را به دوش بکشد.

همانگونه که ذکر آن رفت، در انتخابات همه چیز بر پایه مفهوم امانت شکل گرفته است. مردم، امانتی به نام مسئولیت را به امانت‌دارانی می‌سپارند که امین بودنشان توسط امنایی به نام شورای نگهبان تایید شده است. از طرف دیگر، رای مردم امانتی است که به مجریان و ناظران انتخابات سپرده می‌شود و مصداق اکمل «حق الناس» است.

اصل بر این است که امنای شورای نگهبان، به واقع امین هستند و قدرت تشخیص امنا را دارند. مردم هم به تشخیص این امنا، اعتماد می کنند و امانت خود را به یکی از افراد مورد تایید آنان می سپارند. در این میان امانتی به نام «رای» وجود دارد و امانتی دیگر به نام «مسئولیت». این دو امانت، ثقل اصلی بار امانتی است که در کارزار انتخابات تبادل می شود و همه باید تلاش کنند که این بار به سلامت به مقصد برسد.

از سوی دیگر، برای اینکه امانت دار بتواند به تعهدات خود در برابر مردم و قانون عمل کند به رای و نظر و پشتیبانی اکثریت نیاز دارد. هر چه رای و پشتیبان بیشتری داشته باشد، قدرتمندتر در دنیا جلوه می کند و توان بیشتری برای حفظ امانت خواهد داشت.

بر این اساس لازم است برای واگذاری امانت به اهلش شتاب کنیم و از باب «فاستبقوا الخیرات» از همدیگر سبقت بگیریم، در انتخاب امانت دار قدرتمند در پای صندوق ها حاضر شویم و امانت را باشکوه هر چه تمام تر به اهلش بسپاریم.